

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monvmenta Paderbornensia

Ferdinand <II., Paderborn, Bischof>

Paderbornae, 1669

1. Aliso.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11425

alios verò majorem partem, aut non modicum eorum tractum, intra fines Diœcesis, sive jurisdictionis Ecclesiasticæ, comprehendit. Vnde propter amplitudinem necesse fuit, plures in ijs Archidiaconales sedes constituere, inter quas insigniores habitæ, Horehusana sive Eresburgensis, Huxariensis, Herivordiensis, Dethmoldiensis, Lemgoviensis, Helinghusana. Minimè igitur in monumentis Paderbornensibus aliena censi debent que, Variana clades, saltus Teutoburgiensis, prælium Caroli M. apud Dethmoldiam, Eresburgum & Brunisberga, cum hæc loca nunquam alterius, quàm Paderbornensis Diœcesis fuerint,

ALISO ROMANVS.

I. **A**LISO. Fluvij & castelli nomen est: fluvij apud Dionem Cassium l. 54. *Ex eo namq; barbari propius adire veriti, eminus tantum hostem infestare, ita ut Drusus vicissim ijs contemptis, castellum contra eos ad Lupia & Alisonis confluentes, aliudque in Chattis ad ipsum Rhenum exstruxerit. Locis seu castelli apud Velleium lib. 2. Lucij etiam Ceditij præfecti castrorum, eorumq; qui unà circumdati Alifone immensis Germanorum copijs obsidebantur, laudanda virtus est, qui omnibus difficultatibus superatis, quas inopia rerum intolerabiles, vis hostium faciebat inexsuperabiles, nec temerario consilio, nec segni providentiâ usi, speculati que opportunitatem, ferro sibi ad suos peperere reditum. Plura de Alifone Tacitus lib. 2. annal. memorat. Caesar, dum adiguntur naves, Silium Legatum, cum expeditâ manu, irruptionem in Chattos facere jubet. Ipse audito, castellum Lupia adpositum obsideri, sex legiones eò duxit. Neque Silio, ob subitos imbres, aliud actum, quàm ut modicam prædam, & Arpi, Principis Chattorum,*
conju-

conjugem filiamque raperet. Neque Casari copiam pugnae obsessores fecere, ad famam adventus ejus dilapsi. Tumulum tamen, nuper Varianis legionibus structum, & veterem aram, Druso sitam, disjecerant. Restituit aram; honorique patris ipse cum legionibus decucurrit. Tumulum iterare haut visum; & cuncta inter castellum Alisonem ac Rhenum novis limitibus aggeribusque permunita. Verum de posterioribus verbis, utrum castellum & Aliso jungenda, magna controversia: nam ut Lipsius in comment. in Tacit. num. 19. Distinguendum videri castellum, Alisonem, ac Rhenum, pronunciauit Vetranius, & recte ad mentem Dionis lib. 54. Nam scribit, à Druso castellum exstructum ad Luppiae & Alisonis confluvia, aliudque in Chattis ad ipsum Rhenum. Vellejo tamen loci nomen Aliso est; & Ptolomæo αλεισων inter Germaniae urbes, imò qui junxerunt, hos imperite legisse Xylander interpretis Dionis annot. 710. monuit. Alisonem dicit Tacitus libro secundo, his verbis: cuncta inter castellum, Alisonem, ac Rhenum novis limitibus aggeribusque permunita. Quo in loco Tacitus loquitur de discussa obsidione castelli ad Luppiam positi: ubi tamen (quod obiter monere visum) imperite quidam castellum Alisonem legerunt, ut Aliso sit nomen castelli: quod falsum esse Dio nos docet. Ast è contrario Cluver. l. 3. Germ. antiq. c. 9. scribit. Distinguendum hic ego omnino censeo, idque recte ad mentem Dionis juxta ac Taciti, simulque Vellej. Si enim, inquit, cum Vetrano ac Lipsio distinguimus dicta tria verba in tria loca; quòdnam castello isti alteri dabimus nomen? aut quòdnam fuisse præter id putamus, quod Dio Drusum ait exstruxisse ad Luppiae & Alisonis confluvia? Si aliud fuit; certè nomen, aut saltem situm debuit addidisse Tacitus. Si idem; cur distinguimus in Tacito? nam quum duo limitibus istis sive aggeribus ponantur extrema, castellum ad Luppiae Alisonisque confluentes, & Rhenus amnis; quid, tanquam tria forent

forent

forent diversa inter se loca, separamus castellum ab Alisonis confluente, cui id impositum? tum verò, quos Germanicum limiteis, inter castellum Rheno adpositum, & ipsum Rhenum egisse censemus? denique qua hæc fuerit apud auctorem mira atque inepta locorum transpositio vel perturbatio; dum primò castellum ad Rhenum nominaverit; dein retrogrado ordine Alisonem; tandem verò ad priora recurrendo Rhenum? apage sis cum tantis absurditatibus; certum igitur est, distinguere non debere, qua distinguenda videbantur Vetrano ac Lipsio; et consequenter Alisonem etiam apud Tacitum proprium castelli nomen esse, quod præter Cluverium, Ortelius in thesaur. geograph. Joannes Horrion & complures alij memoriæ tradidère; nec contrarium Dio prodidit: docuit is tantum castellum ad Luppia & Alisonis confluentes à Druso positum fuisse, sed propterea non negat, aut falsum esse docet, idem castellum Alisonem appellari: quid enim obstat castellum, urbem, vel alium locum commune cum anne nomen habere: exempla obvia, & propinqua in Luppia, Amisia apud Ptolomæum Cluver. l. 3. c. 9. & Fuldâ in Annal. Franc. oppidorum & fluminum nominibus, & si necesse foret, plura in medium proferri possent: nam ut Schildius de Cauc. l. 1. c. 10. talium neque recentior est infecunda, neque prisca cosmographia.

2. SI QVIS ALISONEM VESTIGAS. Dignus investigatione & notitiâ Aliso, utpote Romanorum monumentis antiquissimus in Westphaliâ, & rerum gestarum gloriâ celeberrimus: hic namque Drusi, Tiberij, & Germanici ex domo Augustâ belli ducum; hic consularium & triumphalibus ornamentis insignium legatorum sedes & tribunal fuit; hic contra Tencteros, Vsi-peres, Bructeros, Chat-

B

tos,